

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΔΜΟΥ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

Τὰ πορίσματα τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν Θή-
βαις ἀνακτόρου τοῦ Κάδμου ἐδημοσιεύθησαν ἐν *ΑΕ* 1909
σ. 57 ἐξ. *ΠΑΕ* 1911 σ. 143 ἐξ. καὶ 1913 σ. 85 ἐξ.
ΑΔ 1917 (Α. Δ. Κεραμοπούλλου «Θηβαϊκά») σ. 338 ἐξ.
Κατὰ τὸ ληξάν ἀρτίως ἔτος 1921 μετὰ τὴν κατεδά-
φισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀπαλλοτριωθείσης οἰκίας τοῦ
Θ. Α. Θωμᾶ ἐπανελήφθη ἡ ἀνασκαφή πρὸς βορρᾶν τοῦ ἤδη
πρότερον ἀνεσκαμμένου μέρους. Ἐὰν δ' ἀριθμήσωμεν τὰ ἀνα-
σκαφέντα διαμερίσματα ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν Πινδάρου δω-
ματίου, ἔνθα εὐρέθησαν καὶ εἰκονίζονται οἱ πέντε ἑτερόστομοι
ἀμφορεῖς ἐν τῇ εἰκ. 5 *ΑΕ* 1909 σ. 67, ἀπεκαλύφθη-
σαν ἐφέτος τὰ ἐξῆς: 1) ἐκαθαρίσθη ὁλόκληρον τὸ δωμά-
τιον τοῦτο συλλεγέντων ὀστράκων τινῶν καὶ πολλῶν θραυσμά-
των ἀγγείων ἢ ἀγγείου λιθίνου μεγάλου, οὗ εἶχεν εὐρεθῇ
ὁ πυθμὴν *ΑΕ* ἐν ἀ. 102) ὡς καὶ θραύσματα τῆς λιθί-
νης ζυφοφόρου (ἔρα αὐτόθι ἐπίσης) 2) ἐκαθαρίσθη τὸ ἀμέ-
σως πρὸς Δ συνεχόμενον δωμάτιον, ἔνθα συνελέγησαν ὀ-
στρακα ἰσως 30 περίπου ἑτεροστόμων ἀμφορέων καὶ εἰς
ἀκέραιος. 3) Περαιτέρω ἦτο μικρὸς χώρος τετράγωνος, ὃν
δὲν ἀξίζει νὰ ὀνομάσω δωμάτιον καὶ ὅστις οὐδὲν λείψανον
ἀγγείου ἢ ἄλλου τινὸς σκεύους ἔσφζεν. Ἦτο ὅμως ἄθικτος
ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πυρκαϊᾶς καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς δοκοὺς κε-
καυμένας (διεῦθυνσις ἀπὸ Β πρὸς Ν) ἐπὶ τοῦ στρώματος τῆς
κεραμίτιδος γῆς. 4) Ἀριστερὰ τούτου τοῦ χώρου ἀνεσκάφη
ἡ συνέχεια τοῦ στενοῦ διαδρόμου κατὰ μῆκος τοῦ δωματίου
τῶν τοιχογραφημάτων καὶ συνελέγησαν συντετριμμέναι ἀγ-

γεία ἐτερόστομα, ὑψίποδες κύλικες καὶ πινάκια ἀπλωτά. Εἰσ-
 δύσαντες δὲ καὶ ὑπὸ τὴν ΒΔ γωνίαν τοῦ δαπέδου τοῦ δωμα-
 τίου, ἐν ᾧ εὐρέθησαν τὰ τοιχογραφήματα, ἐξηγάγομεν καὶ
 ἄλλα τινά. Ὁ διάδρομος τερματίζεται ἐνταῦθα εἰς τὸν δυτι-
 κὸν τοῖχον τοῦ ἀνακτόρου, οὗ ἔξω εὐρέθη ὁ ἀγγειοπλαστικὸς
 κλίβανος. Ἀλλὰ 5) πρὸς Β συνεχίζεται παραπλεύρως τοῦ τοί-
 χου ἐκείνου στενότερος καὶ περιέχων ἀγγεῖα ἐτερόστομα κυ-
 ρίως, ὧν ὅμως πολλὰ μέρη θὰ λείπωσι διότι τὸ ἥμισυ τοῦ
 διαδρόμου, τὸ δυτικόν, κατεστράφη ὑπὸ νεωτέρου σιροῦ,
 ὅστις καὶ τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ἀνακτόρου ἔδλαψε 6)
 Ἐτέρωθι τοῦ ἄνω εὐρημάτων τετραγώνου χώρου κάμπτεται
 πάλιν πρὸς Α ὁ διάδρομος (τῆς πρὸς Β συνεχείας φρασσομέ-
 νης ὑπὸ παχυτάτου, ἴσως συνθέτου, τοίχου ἐν τῷ σώματι τοῦ
 ὁποίου εἶχεν ὀρυχθῆ ἐπὶ τουρκοκρατίας βόθρος ἀποπάτου) καὶ
 ἐν τῷ μικρῷ ἀθίκτῳ μέρει αὐτοῦ ἐνταῦθα συνελέγησαν περὶ
 τοὺς ὀγδοήκοντα ἐτερόστομοι ἀμφορεῖς, ὧν δύο ἀκέραιοι καὶ
 φέροντες ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐπιγραφὰς διὰ γραφῆς ἀδιαγνώστου
 ἀλλὰ συγγενοὺς πρὸς τὰς κρητικὰς. Τοιαῦτα ἀγγεῖα ὑπάρ-
 χουσι καὶ ἄλλα ἐν τῇ ἀποθήκῃ ταύτῃ τοῦ ἀνακτόρου, ἀλλὰ
 εἶνε συντετριμμένα καὶ ἀπλυτα καὶ ὅπως ἐξήχθησαν ἐκ τῆς
 θέσεως ἐν ᾗ ἔπεσον καὶ ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν φοβεροῦ
 πυρός. Τὰ ἀγγεῖα πάντα προϊόντα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἀνα-
 κτόρου εἶνε κοινὰ καὶ ἦσαν πρὸς ἐμπορίαν πιθανώτατα προω-
 ρισμένα. Εἶνε διὰ ζωνῶν ἀπλῶς κεκοσμημένα καὶ στεροῦνται
 καλλιτεχνικῆς ἀξίας. 7) Ἐντεῦθεν θύρα ἢ ἀνοίγμα θυροειδὲς
 ἄγει εἰς ἐπιμήκη αἵθουσαν, ἐν ᾗ συνελέξαμεν ὅστρακα ἀγ-
 γείων ἀραιά. 8) Πρὸς Δ τῆς αἰθούσης ταύτης ἐξετείνετο ἄλλη
 ὁμοία πιθανῶς, ἀλλὰ ἡ ἐπιγενομένη ἐνταῦθα ἀνατροπὴ καὶ
 καταστροφὴ συναπώλεσε καὶ τοὺς τοίχους τοῦ οἰκοδομή-
 ματος. 9) Πρὸς Α ὅμως ἀνοίγεται μεγάλη θύρα ἄγουσα εἰς ἐπι-
 φανέστατον διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου, εἰς τὸ μέγαρον. Ἄν
 ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι εἰς τὸ δωμάτιον τῶν τοιχογραφημάτων καὶ
 τὰ δύο πρὸς Δ αὐτοῦ κείμενα κυρίως εὐρέθησαν πολλὰ γυναι-
 κεῖα κοσμήματα (ὄρμοι ἐκ ψηφίδων, χρυσᾶ κοσμήματα κλ.),

οἷα ἐλλείπουσιν ἐντελῶς κατὰ τὴν περὶ ἧς νῦν ὁ λόγος γειτονίαν, δυνάμεθα ἄδεῶς νὰ λέγωμεν ὅτι πρόκειται περὶ μεγάρου τῶν ἀνδρῶν. Δυστυχῶς εἶνε τοῦτο κατεστραμμένον ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Πινδάρου, τμηθείσης βαθύτερον καὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου. Ἐσώθη μόνον ἡ ΝΔ γωνία καὶ ὁ δυτικὸς τοίχος μετὰ τῆς πύλης εἰς τὸ σύνηθες μικρὸν ὕψος. Ὁ τοίχος οὗτος εἶνε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ κτηρίου ἐκ κοινῶν λίθων ἐκτισμένος καὶ πρὸς Β τῆς εἰρημένης θύρας λεπτότερος ἢ κατὰ τὴν γωνίαν. Ὁ νότιος ὅμως τοίχος, οὗ μέρος σφύζεται ἀποτελοῦν τὴν ΝΔ γωνίαν, εἶνε ἐκ πελεκητῶν δόμων πώρου· χωρίζονται δ' οἱ δόμοι διὰ κενοῦ νῦν χώρου ὀριζοντίου καλῶς γωνιασμένου, ὅστις ἐπληροῦτο ἄλλοτε ὑπὸ δοκῶν τετραγώνων ἀποτελουσῶν ξυλοδεσίαν τῶν τοίχων, καθὼς συμβαίνει ἐν τῇ μεγάρῳ τῶν Μυκηνῶν.

Τὸ ἀξιολογώτατον τῶν εὐρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης εἶνε βεβαίως τὰ ἀγγεῖα μετ' ἐπιγραφῶν. Εἰς τί θὰ ἀγάγη ἡ μελέτη αὐτῶν, ἅς μὴ βιαζώμεθα νὰ προλέγωμεν· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι ἡ παράδοσις ἢ συνδέουσα τὸ ὄνομα τοῦ Κάδμου πρὸς τὰ γράμματα δὲν εἶνε ἐντελῶς μῦθος, ὡς οὐδ' ἡ ἄλλη ἢ λέγουσα περὶ τοῦ ὄρμου τῆς Ἀρμονίας ἀφ' οὗ τόσας χιλιάδας ψηφίδων ἐξ ὄρμων εὗρομεν ἐν τῇ ἀνακτόρῳ.

Ἡ ἐν τῇ ἀνακτόρῳ παρουσία ἀποθηκῶν πλήρων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐργαστηρίου ἰδιοκτητοῦ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἀνακτόρῳ, δηλοῖ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐφρόντιζε νὰ αὐξάνῃ τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ δι' ἐπιχειρήσεων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν, ἢ δὲ γειτνιάσις τῶν ἀποθηκῶν πρὸς τὸ μέγαρον καὶ κατὰ μῆκος τοῦ διαδρόμου, ὅστις ἤγεν ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸν γυναικῶνα, δηλοῖ ὅτι αὐτός, ὁ βασιλεὺς ἀνεμειγνύετο καὶ εἰς τὴν πώλησιν τῶν προϊόντων τούτων.

Α. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ